

an kunnen we
In dat geval
baar en wel:
den, opdat de
et verlieze en
atan,
K. S.

van Emmel-
weg tot mon-
r dan zo, dat
culiere mening
sulteer in een
esprokene een
ter informatie
gecombineerd
ik met mede-
t. Syn. op aan
or de samen-
p de concrete
hetzij mo-
gevoerd, maar

ommen wordt
De classis be-
syn. voorstelle
n geb. kerken,
n in 1946 ver-
leren over de
met deze din-
der gelovigen
K. S.

K. S.
Bos.
K. Wielenga:
der geesten
telijk de kwes-
at ik het met
is ben.
er linderdaad
de gebonden
p de wijze die
DRIEMAAL

J. Schilder,
gbaar dat de
igt. Ja, allicht
n. In dit door
laarom des te
vrijzen wat ons

od, maar die
kelen als van
op den man,
gewezen heeft
de binden, dan
„actie”, dat
r (nerveuze)
van synodale
dreigen?
r plus andere
documentatie-
s Janssen over
boek. Wie het
et is een door
vromer. Want
et waarheid en
J.
wie zijn ge-
waar het om
survast toege-

leen al is het
ynode in 1946
gesproken; dat
verzoek in de
rm van Gods-
schadelijk, ge-
na serieus te
aande consta-
commissie.
d werd en ik
vandaag moet
n in hun oft-
ntsteken. Maar
mogelijk is,
ten uitspreken
itie het dwaas
om met de ge-
it is onzakeijk
heid en waar-
Zijn Woord en
waarachtigheid
htige Zelf. Om
n laten liggen.
m de besluiten
de Schrift uit.
En zo niet, dan
wat men dan
voudig niet.
door de classis
arvan aan alle
bij mij op de
dije. Ik vergeet
n geschorst als
in Capelle aan
Neen. Wegens
men niet wat
middag van 15

December 1944? Of ze het wisten, Want ds Doekes had des morgens de vergadering gewaarschuwd en gezegd dat men moest weten wat men deed, schorsen zou men gaan doen in NAAM VAN CHRISTUS. Nu, dat wisten de broeders en ze hebben het gedaan, diep bewogen in naam van de Heiland.

Wij er mogelijkheid zijn tot samenspreking en onderhandeling dan zal de classis Rotterdam der gebonden kerken eerst moeten herroepen mijn schorsing en die van br W. Schouten en br F. van den Dool te Capelle aan den IJssel en de schorsing van de andere, hetwelk reeds bij voorbaat was besloten, zo zij zich niet conformeerden aan de besluiten van de classis.

Wat in naam van Christus toen is besloten op Vrijdag 15 December 1944 zal moeten worden gehandhaafd of worden herroepen. Een andere weg is er niet. Dat is zakelijk en dus ook vroom. God is de Waarachtige en het kan niet bestaan, dat we gaan praten met deze vonnissen tussen ons.

Het is onmogelijk om samen te gaan bidden tot de Waarachtige en dit feit in ons gebed te verdoezelen. Dan wordt dit gebed onwaarachtig. We zullen onze nood en ellende recht en grondig moeten kennen eer we durven bidden.

De gebeden verhinderen, en toch erom roepen?
K. S.

Br H. J. Wijn over voorslag-ds Bos.

In „De Schaapskooi” schrijft ook ouderling H. J. Wijn over de bekende kwestie; ter sprake komt ds Bos’ opwekking, dat men plaatselijk al vast beginnen zal met „hereenigen”; dezelfde tactiek, waarover Gronings Synode het hoofd schudde toen de synodocraten (juist die!) probeerden synode en kerkeraden tegen elkaar uit te spelen bij ons (bij hen zelf heette het, toen ze mij wilden „hangen”: geen kerkeraden erbij halen, maar alleen de Synode):

Gesteld dat onze Kerkeraad een dergelijk verzoek van een der leden van onze plaatselijke kerk bereikt, tot wie zal de kerkeraad, indien hij het verzoek voor inwilliging vatbaar zou achten, zich dan moeten wenden? Tot alle gebonden Gereformeerde kerken in Nederland, of tot de Kerkeraad van de gebonden kerk van Rotterdam-Centrum? En hoe kan dit geschieden nu er nog Deputaten voor de samenspreking bestaan van beide kerken-groepen?

Even verder:

Gesteld wederom, dat de Kerkeraad van Rotterdam-Centrum zich met een voorstel, als bedoeld, tot de gebonden Kerkeraad van Rotterdam-Centrum zou wenden en die Kerkeraad zou buiten de door zijn Generale Synode benoemde Deputaten om tot een bespreking over hereniging bereid zijn, dan zal toch als eerste punt van behandeling die wederzijdse erkenning der ambten aan de orde moeten komen en dus, om maar bij Rotterdam te blijven, de positie van Da Wielenga in discussie moeten komen. Hij is mede op instigatie van de gebonden kerkeraad, hiervoor genoemd, door de Classis Rotterdam geschorst. Dit schorsingsvonnis is er nog steeds en de motivering waarop het rust is er nog evenzeer! Het is afkomstig van een kerkelijke vergadering en zal, wil men tot de door ds Bos gevorderde erkenning der ambten komen, vernietigd moeten worden. Vernietiging zal, wil men metterdaad van vernietiging kunnen spreken, betekenen, vernietiging niet alleen van het vonnis, maar ook van de gronden waarop dat vonnis is gebouwd en dat zijn de bekende met bindend gezag opgelegde leerbeslissingen en de kerkrechtelijke besluiten; deze toch zijn aanleiding, oorzaak en grond van de schorsing van ds Wielenga geweest. En dan de broeders ambtsdragers, welke tijdens de vrijmaking onze kerk dienden en nog dienen en die destijds door de gebonden Kerkeraad zijn beschuldigd van woordbreuk en niet waardig werden gekeurd om meerdere vergaderingen als afgevaardigden te bezoeken. Hoe moet het daarmee gaan? Men zal ook die beschuldigingen en besluiten volledig moeten terugnemen indien men hen in hun ambten weder wil erkennen.

Voorts:

Het betreft hier geen zaken bepaalde personen aangedaan door andere personen, maar het gaat hier om ambtsdragers, die als zodanig door een kerk of een kerkelijke vergadering zijn behandeld, bejegend en geschorst! Men bagatelliseert dat niet en nooit. Doet men dit wel, dan zal de zonde van hereniging groter zijn dan die van de leerbeslissingen, de kerkrechtelijke besluiten en de schorsingen, omdat dan immers blijken zou, dat al deze daden niet ernstig genomen meer worden. Men kan hiertegen opmerken, dat de gebonden kerken die beslissingen en besluiten in de praktijk al lang niet ernstig meer nemen, maar dan moge er op worden gewezen, dat dit dan een bewijs is van de afwezigheid van kerkelijke stijl en kerkelijk handelen, en dat uit die gedragingen van de gebonden kerken geen argument kan worden geput om nu onzerzijds ook maar te doen alsof die beslissingen en besluiten er niet zijn of althans niet ernstig gemeend waren.

Het vorenstaande lijkt hard, maar is het toch waarlijk niet.

Zie: indien men waarachtig herstel van de vrede na-jaagt, dan is er maar één mogelijkheid om die vrede te verkrijgen en dat is door herstel van het recht.

Vervolgens:

Zijn Prof. Schilder, ds D. van Dijk of ds Wielenga, om maar concreet te maken wat hier wordt bedoeld, afgezet of geschorst om het ontbreken van oetmoed en geduld of om liefdeloos optreden of om uitingen van persoonlijk gekrentheid of om het vervreemden van broeders door het trekken van onjuiste consequenties? Immers neen. Zij zijn in hun ambtswerk, waartoe zij zich door de Heere geroepen wisten, verhinderd door besluiten, waartegen zij zo lang mogelijk gestreden hebben en die toch genomen zijn en die niet zijn geweest naar het Woord des Heeren.

Conclusie van den schrijver: ten eenenmale onaanvaardbaar.
K. S.

Rustig schrijven of rustig lezen.

In mijn „Christus en Cultuur”, bl. 88 schreef ik:

„Kerkherstel, ook wanneer het aantal der belijders slinkt, beteekent steeds weer tevens cultureel herstel”.

Ds A. M. Boeyinga (synodoor.) ziet in de woorden al weer een bewijs van „een erbij slapen” der kerkelijke kwestie, en ondersteunt dan dat ik in deze woorden doel op „eigen kerkengroep”. En wil dan graag, dat rustig geschreven wordt.....

Zijn we al zoover, dat de Afscheiding en de Doleantie vergeten worden uit louter ressentiment tegen de Vrijmaking? Om maar niet verder terug te gaan in de historie, of breder in de geografische ruimte?

Volgende maal krijgen we misschien een klacht, dat de Hervormde Kerk inplaats van „eigen” kerk de klandisie krijgt; daar spreken ze ook van „Kerkherstel”. Rustig lezen is ook wat.
K. S.

De „Christen” Sjarifoeddin.

Uit „Laatste Nieuws uit Indië” d.d. 6 September:

In het Kerstnummer 1947 van „Vrij Nederland” betoogde een zeker dr Oberman uit Batavia in artikeltje „Advent aan boord van de Renville”, dat hij zich had geschaamd. Hij had n.l. de heer Sjarifoeddin horen zeggen, dat „wij de geboorte herdenken van de vorst des vredes, laat ons denken aan zijn boodschap: peace on earth and goodwill towards men”. En dan verzuchtte de heer Oberman:

„Ik acht dit getuigenis van de Christen Sjarifoeddin een daad van moed. In het antwoord van de Voorzitter van de Delegatie van 't Koninkrijk der Nederlanden moest deze adventstoon ontbreken. Hij is Mohammedaan”.

Thans heeft de heer Oberman de „Christen” Sjarifoeddin kunnen horen verklaren, dat hij sinds 1938 in het geheim lid van de communistische partij is geweest (n.l. bij de aankondiging van de fusie tussen zijn republikeinse socialistische partij met de republikeinse communistische partij).

Voor dr Oberman en voor „Vrij Nederland” dunkt ons reden genoeg om zich weer te gaan schamen.

Volgens een lezer is deze crypto-communist, thans eindelijk publiek communist, een vriend van Dr Verkuyl, over wien deze eens in 1946 in „De Brug” een hoogstemat artikel schreef. Moeten „onze jongens” in Indië, die gratis „De Wachter” krijgen, ook al vast met dr Verkuyl gaan praten naar de gedachte van ds Bos?
K. S.

Ds H. Veltman over voorslag-ds B. A. Bos.

In „Ons Kerkblad” (N-Br. en L.) schrijft ds H. Veltman (Den Bosch):

Ds Bos is nu echter van mening, dat buiten de deputaten om door particulieren maar stappen moeten worden gedaan om tot de begeerde hereniging te komen. Wij menen, dat hij hiermede niet de juiste weg bewandelt. Indien hij van overtuiging is: langs de tot nu toe geprojecteerde weg zullen we ons doel niet bereiken — dan was o.i. het enige wat hij had kunnen doen en mogen doen: aan zijn kerkeraad voorstellen zich tot de komende generale synode te wenden om te bewerken, dat het besluit van de vorige generale synode ongedaan werd gemaakt; een besluit, waaraan hij nog wel z'n volle medewerking heeft verleend.

Even later:

Het is niet juist om thans achter de rug van deputaten om door particulieren te willen laten bereiken, wat deputaten niet hebben kunnen bereiken.

Een vraag:

Wéét ds Bos door hoevelen in de binnenkamer, juist uit liefde tot de Waarheid en het recht Gods in Zijn kerk, geworsteld is, opdat toch weggedaan zou worden wat almeer het samenwonen van broeders in het éne huis des HEEREN tegenstond? Moeten die worstelaars schuld gaan belijden? En kunnen die eenvoudige gelovigen het helpen, dat zoveel van hun zaken buiten hen om behandeld zijn? Dáárvan kunnen toch zeker alleen maar diegenen, die dat op die geheime zittingen der synodes van 1939—1942 gepresteerd hebben, voor God in de schuld komen?

Volgende vraag:

Wie zal ooit voor God durven te verschijnen en zeggen, dat hij rein is van hart en dat er altijd de door Hem gestelde volle maat van oetmoed enz. in 't leven geweest is? Maar het gaat toch de vraag worden, of dat iets te maken heeft met de concrete oorzaak van de breuk die gekomen is. Of dat dus aan de zaaik-gerechtigheid iets verandert, die we toch volhouden te hebben voor God.

Nog een opmerking:

Toen Paulus in Antiochië moest constateren, dat Petrus veinsde, omdat hij ineens niet meer met de heiden-christenen aan één tafel wilde aanzitten uit valse motieven — toen heeft Paulus ook zichzelf niet „weggecijferd” (Gal. 2) en heeft hij Petrus niet uitnemender geacht, dan zichzelf, maar hem openlijk in zijn aangezicht weerstaan. Want het ging niet om Paulus, maar om het Evangelie, om de zaak van Christus, om Zijn kerk! En ómdat de door de synodes van 1939 e.v.j. genomen besluiten de zaak en de kerk van Christus niet konden dienen, integendeel fataal en funest daarvoor waren — dáárvan hebben wij juist onszelf „weggecijferd”, onze „rust” en onze „ere” en kerkelijke goederen en wat al niet ópgeofferd, opdat het Evangelie en dat alleen in Christus’ kerk z’n loop zou hebben! In de zaak der leergeschillen en de rechtsverkrachting door de synoden, mochten we degenen, die daarmee de kerken belast hebben, niet uitnemender achten dan

(neen, niet onszelf, want wie zijn wij? maar dan) onze Heer en Koning en Zijn waarheid en Zijn recht!

En inzake de „processen”:

Kan ds Bos één geval aanwijzen, waarin een vrijgemaakte minderheid een procedure voor de wereldlijke rechter is begonnen? Maar wél zijn op talloos veel plaatsen vrijgemaakte meerderheden door synodocratische minderheden voor de rechter gelaapt! En zelfs waar de getallen elkander in evenwicht hielden, heeft men van synodocratische kant de leus aangeheven: ze krijgen geen cent en geen steen — en zijn ze aan het procederen gegaan. Wie heeft hier dan schuld te belijden?
K. S.

Ds G. Visé over ds Bos' voorslag.

In „Kamper Kerkbode” merkt ds Visé op:

In het jaar 1944 zeide ds B. A. Bos: Christus volgen beteekent: maak u vrij. Zich voegen bij de vrijgemaakte Gereformeerde Kerk was toen: den hals buigen onder het juk van Christus en blijven bij hetgeen Hij, onze eenige Meester, verordend heeft.

In het jaar 1948 zegt dezelfde ds B. A. Bos tot degenen, die nog steeds aan dezelfde besluiten en handelingen gebonden zijn en staan onder „bovenschriftuurlijke binding” en „menschelijke aanmatiging in de kerk”: blijf waar ge zijt en doe wat ge kunt om te komen tot hereniging.

Annó 1944 heette het: Vrijmaking.
Annó 1948 is de dagorder: Blijf zitten waar je zit. Vanwaar deze wijziging van het devies?

Even verder:

„Er is een gedenkteken voor Gods aangezicht”, zegt de Schrift. Een woord, dat we maar niet moeten reserveren voor motto-preeken op oudejaarsavond. Maar het zou kunnen zijn, dat in de gebonden kerken de situatie zich gewijzigd had. Indien dát het geval was..... indien daar, in die kerken n.l., het inzicht doorbrak: we hebben door onze leerbesluiten en schorsingen gedaan wat kwaad was voor den HEERE..... Maar zoo is het niet.

Geen enkele kerkeraad, geen enkele meerdere vergadering heeft daar zulk een uitspraak gedaan. Er is daar nog geen wolkje als eens mans hand.....

Conclusie:

Ds Bos heeft de zaak der Kerk een kwaden dienst gedaan. Hij heeft de aarzelande broeders en zusters in onze eigen Kerken niet gesterkt, de aarzelande broeders en zusters in de gebonden Kerken den rechten weg, ook door hem in 1944 gewezen, niet aangegeven. Hij heeft — zijn allerbeste bedoelingen ten spijt — door deze actie niet vergaderd, maar verstrooid. Hij heeft „de eenvoudigen”, die hij meende te helpen om de zaken weer „eenvoudig te zien, een ergernis op den weg gelegd, hun volharding bij en hun komen tot de daad van gehoorzaamheid, verhinderd.

„Vandaag nog ieders roeping zich vrij te maken” — aldus ds Visé. Hij heeft gelijk.
K. S.

Gebed in de classis Middelburg (syn.).

In „Zeeuwse Kb.” (syn.) wordt verhaald:

De eenheid aller Gereformeerden. — De classis Middelburg sprak uit, dat zij, kennis genomen hebbende van de brochure van ds B. A. Bos en zijn oproep al het mogelijke in het werk te stellen tot helling van de geslagen breuk te komen, hartelijk instemming betuigt. Inzonderheid heeft haar instemming zijn opwekking om zich te bekenen van alle liefdeloosheid en van wat krenken kan in woord en geschrift en elkander als broeders te zoeken, naar Christus’ gebod. Hoewel de weg nog niet ziende, hoopt de classis van harte, dat een weg gebaad worde tot hereniging, maar de eis van onze gemeenschappelijke Heiland. Daarom wekt zij de kerken op deze zaak in het gebed te gedenken en bidt zij in deze dagen in het bijzonder deputaten ad hoc Gods wijsheid toe.

Waarom h i n d e r t de redacteur van dit blad die gebeden, door, ondanks duidelijke tegenspraak, nog steeds te zeggen wat niet waar is? B.v. dit:

Van de zijde van de brs van art. 31 zijn er sommigen (Prof. Schilder e.s.), die tot elke prijs mondeling contact willen vermijden, om weer tot elkaar te komen, doch vasthouden aan schriftelijke correspondentie.

Dat de zaak anders staat, móet deze redacteur weten. Overigens citeert hij van ds Bos juist die passages, die evenzeer de feiten weerspreken. En stemt er mee in.
K. S.

De koning mag de minste niet zijn.

Lustrator vertelt een sprookje in Gron. Kbl. Een koning, en ministers, van wie sommigen anderen uitwierpen, en, toen de reactie te erg werd, maar eens met de uitgeworpen „muiters” wilden praten, zonder vooraf vast te stellen hoe ze over de wet des konings dachten:

En nu was er in het kamp van de trouwe onderdanen een officier, zolets als een groot-majoor. Een man, die alle trouwe onderdanen lief hadden en eerden en die in het heetst van de strijd als een held de spits had afgebeten.

En deze groot-majoor was zo begerig naar de eenheid des volks dat hij toch maar wilde praten en de schuld niet alleen bij de andere partij wilde zoeken.

Hij zag het geschetste volk en hij dacht aan zijn koning.

En liever dan straks met een gebroken koninkrijk voor zijn koning te komen, wilde hij de minste maar zijn. Toen we zoover waren met ons sprookje, klonk plotseling de stem van onze Benjamin, die altijd interrumpen moet als wij sprookjes vertellen.